

A door het jaar 26
Berkenhof
25 september 2026

Homilie

Z en B,

De bisschop van Antwerpen is verleden week naar Rome geweest om er de toelating te vragen voor het wijden tot priester van gehuwde mannen.

Voor het ganse bisdom heeft hij er maar 70 meer, waarvan er 30 uit andere landen komen en onze taal niet helemaal machtig zijn.

Rekening houdend met hun leeftijd voorziet hij van binnen enkele jaren geen eigen priesters meer te hebben voor de pastoraal.

Onze pastorale eenheid Sint Trudo heeft begin deze maand twee kerken gesupprimeerd voor de zondagsmissen. Als reden wordt opgegeven dat onze geloofsgemeenschap gekrompen is, dat we met een steeds kleinere groep gelovigen, medewerkers en voorgangers zijn; een evolutie die zich al jaren heeft ingezet.

In Kerk en Leven van twee weken geleden werd veel aandacht besteed aan de kerkenbeleidsplannen, die door de overheid worden opgelegd om te saneren in het aantal parochiekerken.

Voor 6 op de 10 kerken bestaan reeds concrete plannen.

In die artikels zijn ook cijfers opgenomen over de kerkelijke betrokkenheid: slechts 0,5 tot 1,7 % van de bevolking gaat nog naar de zondagsmis, slechts 10 tot 25 % van de kinderen wordt nog gedoopt, kerkelijke huwelijken zijn er bijna niet meer.

Wat een verschil met 70 jaar geleden toen er op iedere parochie een pastoor en meerdere onderpastoors waren, toen er meerdere zondagsmissen opgedragen werden, die zo vol zaten dat er een kerkbaljuw nodig was om orde te houden, toen het een schande was als men niet voor de kerk huwde of zijn kinderen niet liet dopen, als men niet in de kerk begraven werd.

Zo bloeiend de geloofspraktijk toen was, zo uitgedoofd is ze nu.

De vraag, die zich opdringt is: hoe is dat zo gekomen? Wat ligt daarvan aan de oorsprong?

Kardinaal De Kesel heeft daarrond nagedacht en er een boekje over geschreven: *'Geloof en godsdienst in een seculiere samenleving'*.

Daarin stelt hij dat we het niet op de eerste plaats moeten zoeken in de kerk zelf, maar in de maatschappij waarin de kerk de dag van vandaag terecht is gekomen. Dit is een seculiere maatschappij.

Het betekent dat godsdienst en levensbeschouwing beschouwd worden als een persoonlijke zaak van ieder mens afzonderlijk.

Daar moet de gemeenschap zich niet mee bemoeien, en omgekeerd: niemand moet zijn geloofsovertuiging aan de maatschappij opleggen.

Een andere factor, die een rol speelt, is de groeiende aanwezigheid van andere godsdiensten in onze westerse landen door de migratie. Vooral de islam speelt daarin een grote rol.

Het komt er dus op neer dat onze kerk in West-Europa geen hoofdrol meer speelt, maar een kleine bijrol.

En die evolutie naar zo een seculiere maatschappij is gebeurd zonder dat de kerk zelf daar greep op had.

Z en B,

De vraag die Kardinaal De Kesel daarbij stelt is: hoe moet de kerk daar nu mee omgaan?

Hij pleit ervoor dat de kerk moet aanvaarden niet meer alles te zeggen te hebben. Maar meer dan ooit moet de kerk getuige zijn: licht op de standaard en zout in het eten.

Meer dan ooit is het ook nodig dat de kerk en de kerkmensen authentiek zijn, dat ze zeggen waar het op aankomt, maar vooral dat ze ook doen wat ze zeggen.

Dat de ontkerkelijking de laatste tijd zo snel is gebeurd, heeft wellicht daarmee te maken: dat de kerk te veel bekommerd is geweest om haar macht en haar positie, dat zij de zwakheden van haar voorgangers heeft proberen onder de mat te schuiven, dat zij onvoldoende de partij heeft gekozen van kleinen en armen.

Ja, het is belangrijk dat wij ons oprecht afvragen met welke van de twee zonen uit het evangelie Jezus ons zou kunnen vergelijken? Met degene die nee zegt, maar ja doet? Of met degene die ja zegt, maar nee doet?